

ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΡΩΪΔΑ ΤΗΣ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΝ Π. ΜΠΑΣΔΕΚΗ *

[ἀγωνισθεῖσαν ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ
κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1878].

Ἡ γραφή μου ἀδυνατεῖ νὰ πλέξη τὸ ἐγκώμιόν σου, ὦ χαρίεσσα νύμφη τοῦ Σαρακηνοῦ, ἡ δὲ καρδιά μου τρέμουσα ἐξ ἀγνῆς συγκινήσεως καταθέτει πρὸ τῶν αἰθερίων ποδῶν σου τὴν ταπεινὴν λατρείαν της.

*

Πῶς δέν σ' ἐζήλευσεν ὁ Φοῖβος, ὅταν μὲ τὴν κόμην λυτὴν περιήρχεσο τοὺς προμαχῶνας τῶν Ἑλλήνων ;
Ὅταν μὲ γυμνὸν ξίφος ἐδίωκες τοὺς Τούρκους, πῶς δέν σ' ἐφθόνησεν ἡ Ἑκάτη ;

Διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ἀγγέλων, προσέξατε καλῶς, ὦ γενναῖοι πολεμισταί ! Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, προσέξατε τὴν Μαργαρίταν ! Μία σταγὼν τοῦ αἵματός της εἶναι ἀδάμας πολύτιμος.

* ΣΗΜ. Αἰσθανόμεθα εἰλικρινῆ χαρὰν ἅμα καὶ ὑπερηφάνειαν διασώζοντες ἀπὸ τῆς λήθης τὴν γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν τῆς περικλεοῦς Μαργαρίτας, τῆς γνωστῆς ἡρωίδος τοῦ Πηλίου, δημοσιεύοντες τὴν ἐναντι εἰκόνα εἰλημμένην ἀντὶ πολλῶν μόχθων ἐκ παλαιᾶς δυσσευρέτου φωτογραφίας, οἷαν παρίστα αὐτὴν τότε, πρὸ εἰκοσαετίας, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος, τοῦ κάλλους καὶ τοῦ πολεμικοῦ της μένους. Ἡ ἔνδοξος Μαργαρίτα, ἡ σχεδὸν λησμονηθεῖσα, ἡ καὶ ἑαυτὴν ἴσως λησμονήσασα ἤδη, ζῆ εἰσέτι ἐν Μακρυνίτση τὸν ἥσυχον καὶ ἀθῶον ποιμενικὸν βίον, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἀφανείας καὶ τῆς μετριοφροσύνης, ἀγνοοῦσα ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία μὲ ποῖον ἀκτινωτὸν ἀθάνατον περιβάλλει ἡ ἱστορία τὸ ἐπίφθονον ὄνομά της.

Η ΗΡΩΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΜΠΑΣΔΕΚΗ

Ὁ Ρετζέπ ὁδηγεῖ χιλιάδας κατὰ τῆς Μακρυνίτσης. Τί λοιπόν ; Θὰ δειλιάσωσιν οἱ ἐπαναστάται ; Θὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν γαλανὴν σημαίαν, ἣν ἔπηξεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ Σαρακηνοῦ ἢ Μαργαρίτα ;

Ἐν τῷ βρασμῷ τῆς μάχης ἡ γελόεσσα μορφή της περιβάλλεται ὑπὸ θείας αἴγλης· ἡ δὲ φουστανέλλα αἰδήμων φιλεῖ τὰ τρυφερὰ μέλη της ἀποκρούουσα τὰς σφαίρας τῶν ἐχθρῶν. Στρατιῶται ! Οἱ Τοῦρκοι θὰ αἰχμαλωτίσουν τὴν Μαργαρίταν ! . . .

*

Ζιάν ντ' Ἄρκ τῆς Ἑλλάδος, εὐγνωμόνως ἀτενίζει πρὸς σὲ ἡ χορεία τῶν ὁμοφύλων σου, μετ' εὐχαριστήσεως σοὶ προσμειδιῶσιν αἱ ψυχαὶ τῆς Δέσπως καὶ τῆς Σκαρλατίνας Μπουμπουλίνας. Χαῖρε, ὦ νεαρὰ ποιμενίς !

Κατέπνιξας τὸν κοινὸν ἔρωτα εἰς τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας καὶ προέταξας ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὰ σφριγῶντα στήθη σου· διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς περιεπτύχθης τὸν τραχὺν Ἄρην, διὰ τὴν ἐλευθερίαν της ἠρνήθης τὰς γλυκυτάτας θωπείας τῆς Ἀφροδίτης ! Ὡς κάλυξ ῥόδου εὐφραίνεις τὴν ἀτμόσφαιράν διὰ τῆς μορφῆς σου, ὡς πλάνον ὄνειρον ἀφαρπάξεις τὸν νοῦν τῶν συμπολεμιστῶν σου. Καὶ τὰ ἄρνία σου ποῦ βόσκουν ἄνευ σοῦ ;

*

Εὐώδης ζέφυρος, συγκομίζων ἐκ τοῦ Σαρακηνοῦ τὰ ἀρώματα τοῦ ἐλελιφάσκου καὶ τοῦ ὀριγάνου, περιλούει τὸ πρόσωπόν μου· καὶ εἰς τὰς τρομώδεις ἀναπάλσεις του διακρίνω τὴν φωνὴν τῆς Μαργαρίτας :—Βαρεῖτε, παιδιά !

Μετὰ δέους ἀτενίζω, ὦ πάνοπλε κόρη, πρὸς τὸ ἀπαλὸν στῆθός σου, ὅπερ ὡσεὶ διὰ ταινίας Μεγαλοσταύρου κοσμεῖ ὁ ψυχρὸς ἀορτήρ τῆς σπάθης σου, καὶ ἔκθαμβος ἀναπολῶ παρελθούσας ἐποχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου. Τὸ βλέμμα μου ἠδέως περιλείχει τὸ ῥαδινόν σου ἀνάστη-

μα. τὴν εὐκαμπτον ὄσφυν, τὰ εὐτορνα μέλη σου, καὶ μόνον τὰ σιδηρᾶ ὄπλα σου μοὶ προξενούσι ῥῆγος καὶ φρίκην. Δικαίως σὲ ἐφοβήθησαν οἱ Τοῦρκοι.

Καὶ ὅτε ὑπερηφάνως κατέθετες τὴν διάτρητον ἐκ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἐφαίνεσο μᾶλλον ὡς ὄν τι ὑπερφυσικόν, ὡς νηρηὶς ἢ ἀμαζῶν τοῦ ἀρχαίου καιροῦ, ὡς προσωποποίησις τῆς καλῆς Θεσσαλίας !

*

Ὁ πλάνος ὄδοιπόρος θὰ συναντήσῃ νῦν, ἐπὶ τῶν γυμνῶν ῥάχεων τοῦ Σαρακηνοῦ, ἐν μέσῳ κωδωνιζόντων προβάτων, τεσσαρακοντούτιδα ποιμενίδα, μὲ ἀφελῆ καὶ ἀρρενωπὴν ὄψιν, μὲ ἀτημέλητον τὴν περιβολήν. Εἶναι αὕτη !

Μετὰ τὴν τρικυμίαν ἢ γαλήνην. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας, ἡ Μαργαρίτα κατέθεσε τὰ ὄπλα καὶ ἐπανέλαβε τὴν προτέραν ζωὴν τῆς, ζωὴν ἡρεμον καὶ ἀγγελικὴν, ῥεμβώδη καὶ ποιητικὴν, τὴν ζωὴν τῶν θύμων καὶ τῶν βουνῶν.

Ἡ παρθενικὴ ζωηρότης τῆς παλαιᾶς ἡρωίδος διαφαίνεται εἰσέτι εἰς τὰς κινήσεις τῆς· συρίζουσα καλεῖ τοὺς ποιμένας τῆς· αὐστηρὰ κανονίζει τὰ ἔργα των· μειδιῶσα ὑπηρετεῖ τὸν πατέρα τῆς ἢ συμβουλεύει τοὺς νεωτέρους ἀδελφοὺς τῆς. Ὁ δὲ πτωχικὸς οἶκός τῆς ἐν Μακρυνίτσει σπανίως δέχεται ἐπίσκεψιν ἀγαθῶν τινῶν γειτόνων, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ προσκυνητήριον πάσης εὐγενοῦς ψυχῆς. Γνωρίζει αὕτη τὴν ἐξ ὀπλαρχηγῶν καταγωγὴν τῆς καὶ δι' ἀποτόμου κινήσεως τῆς κεφαλῆς ἐκδηλοῖ τὴν περιφρόνησιν τῆς πρὸς τοιαύτας τιμὰς.

Καιρὸν εἶχε νὰ γεννήσῃ ἡ γῆ μας τοιαύτην ὑπαρξίν.

*

Βόσκει τὰ πρόβατά σου, ἀφελεστάτη ψυχὴ, καὶ πήγνυε ἀμερίμνως τὸ γάλα των, ὦ καύχημα τοῦ Πηλίου ! Μὴ

ζητήσης δὲ νὰ μάθης ποτὲ τὴν ἀξίαν σου, μηδ' ἐρώτα
διὰ τί τιμᾶσαι, ὦ σέμνωμα τῆς Θεσσαλίας ! Ἡ γνῶσις
τούτων οὐδὲν θὰ προσθήσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν σου. ὦ ἀγιω-
τάτη ἀγνοία !

Ὡς σὺ αὐτὴ λέγεις, δὲν ἔπραξας σπουδαῖόν τι
ὦ ! Τὸ ν' ἀρπάσῃ μία κόρη τὸ καρυοφύλλιον καὶ τὴν
σπάθην, ν' ἀνταλλάξῃ τὸ φουστάνιον διὰ τῆς φουστανέλ-
λας καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἀτρόμητος ἐπὶ τοῦ πυροβολου-
μένου Σαρακηνοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν διασταυρουμένων σφαι-
ρῶν, εἶναι μέγα ;

*

Ἡ Μαργαρίτα δὲν ἔπραξε σπουδαῖόν τι ! Ἀπλῶς ἐξε-
τέλεσε τὸ καθήκόν της ! . . Οἱ συγγενεῖς της, τὰ σταυ-
ραδέλφια της, ἡ πατρίς της ἐκινδύνευον καὶ ἔσπευσεν εἰς
βοήθειάν των ἀψηφοῦσα τὸν θάνατον· δὲν ἔπραξε σπου-
δαῖόν τι ἡ Μαργαρίτα. Καὶ ὅμως !

Κατὰ τὴν συμπλοκὴν τῆς 16ης Φεβρουαρίου τοῦ 1878
ἡ παρουσία τῆς ἀγωνιζομένης παρθένου τοιαῦτά τινα ἐνέ-
πνεεν εἰς τοὺς Ἕλληνας πολεμιστάς : — Πολεμεῖτε, ὦ
γενναῖοι, διότι, ἂν νικηθῆτε, θὰ αἰσχυρθῇ μὲν ἡ πατρίς
σας, ἡ δὲ Μαργαρίτα, τὸ ἀγγελόμορφον τοῦτο πλάσμα,
θὰ περιπέσῃ εἰς τὰς μιὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων ! Πρὸς
Θεοῦ ! Φυλάξατε τὸ ἱερόν Παλλάδιον !

Καὶ τὸ Παλλάδιον ἐφυλάχθη· ἡ δὲ θεία Ἐλευθερία,
ἀναγνωρίζουσα τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας λαοῦ εὐγενοῦς
καὶ φιλελευθέρου, ἐξήπλωσε τὰς πτέρυγὰς της καὶ θεῖον
ἐπέχυσε φῶς ἐκεῖ ἔνθα πρὸ ὀλίγου ἐβασίλευε τὸ σκιόφως
τῆς ἡμισελήνου.

Χαῖρε, ὦ ἀφελῆς νύμφη τοῦ Σαρακηνοῦ !

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ